

Brottsoffer

TIDNINGEN BROTTSOFFER | BROTTSOFFERJOURN
NR 1/2014 | ÅRGÅNG 19

Extra utsatta syns inte i forskningen

Kerstin Kristensen vill lyfta fram
fler erfarenheter av våld • Sid 10

Stöd till alla oavsett funktionsförmåga

Brottsofferjourerna satsar
på tillgänglighet • Sid 12

Hon vittnade trots hot och trakasserier

Nu vill Mathilda Strömberg
hjälpa unga vittnen • Sid 6

Våldsamt osynligt

*Brott mot personer med
funktionsnedsättning*

BROTTSOFFER JOURNEN

0200-21 20 19

TIDNINGEN BROTTSOFFER

Utges av Brottsofferjouren

TEL: 08-644 88 00

Hammarby Fabriksväg 25, 120 30 Stockholm

www.brottsofferjouren.se

www.tidningenbrottsoffer.se

tidningenbrottsoffer@boj.se

Brottsofferjouren är en ideell organisation som arbetar för bättre villkor för brottsoffer, vittnen och anhöriga. Brottsofferjouren har drygt 90 medlemsföreningar, lokala brottsofferjourer, över hela landet. Där kan den som utsatts för brott få kostnadsfri och konfidentiell hjälp. Brottsofferjouren har också vittnesstödsverksamhet vid de flesta tingsrätter och hovrätter i Sverige. Varje år ger brottsofferjourerna stöd till närmare 100 000 brottsoffer, vittnen och anhöriga.

ANSVARIG UTGIVARE

Sven-Erik Alhem

073-973 86 00 • 070-857 76 00

sven-erik.alhem@boj.se

REDAKTÖR

Amanda Säfström

08-550 486 07 • amanda.safstrom@boj.se

GRAFISK FORM

Karin Nilsson och Nils Jarlsbo

www.karininform.se & www.jarlsbo.com

OMSLAGSFOTO

Glenn Viksten/Bildarkivet.se. Personen på fotot har ingen koppling till tidningens innehåll.

ANNONSER

Lars Strömbäck

040-602 14 30 • lars.stromback@fbmedia.se

Sven Hägglund

040-602 14 95 • sven.haggglund@fbmedia.se

TRYCK

Tidningen Brottsoffer ges ut med stöd av Förbundsmedia i Malmö AB. Tidningen är tryckt på miljövänligt papper (Amber Graphic) av Exaktaprinting, Malmö. ISSN 1400-075X och upplaga 13 000 ex.

Redaktionen ansvarar ej för insänt ej beställt material. Citera oss gärna men ange källan.

Tidningen Brottsoffer utkommer med fyra nummer per år. Som medlem i en lokal brottsofferjour får du tidningen gratis. Tänk på att uppdatera dina medlemsuppgifter.

FOTO: AMANDA SÄFSTRÖM

6.

FOTO: AMANDA SÄFSTRÖM

14.

FOTO: AMANDA SÄFSTRÖM

12.

FOTO: ISTOCKPHOTO

4.

2 Ordförande har ordet

3 Riksnytt

4 Brottsofferdagen

5 Aktuellt

6 Vardagshjälte

8 Fråga experterna

10 Tema: Våldsamt osynligt

10 Vill lyfta fler fram erfarenheter av våld

12 Kunskap viktigt för att stärka stödet

14 Satsar för tillgängligt stöd • 16 Barn med funktionsnedsättning löper högre risk att utsättas för våld • 17 "Vi är helt beroende av att andra vågar berätta"

19 Jourerna berättar

Vill du skänka ett bidrag till Brottsofferjouren?

Vi är mycket tacksamma om du som läser tidningen vill bidra ekonomiskt till vår verksamhet. Vi tar tacksamt emot ditt bidrag på vårt 90-konto med **plusgironummer 90 03 44-3** eller **bankgiro 900-3443**.

90
KONTO

**SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL**

Ordförande har ordet

Alla ska kunna få sina rättigheter tillgodosedda

De särskilt utsattas möjligheter att göra sina röster hörda i brottsutredningssammanhang måste stärkas, skriver Sven-Erik Alhem.

Text: Sven-Erik Alhem Foto: Johanna Alhem

Sven-Erik Alhem är förbundsordförande för Brottsofferjouren och ansvarig utgivare för Tidningen Brottsoffer. Han har tidigare varit överåklagare och är nu samhällsdebattör samt utnyttjas flitigt som expertkommentator i media.

Genom en annons i Tidningen Brottsoffer stöttar du Brottsofferjourens viktiga arbete. Kontaktuppgifter till våra annonsförsäljare på Förbundsmedia i Malmö AB hittar du på sid 1.

Alla har som bekant dessvärre inte samma möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda. För den som till exempel har någon form av neuropsykiatrisk funktionsnedsättning kan det vara svårt att *få* rätt fastän man *har* rätt. I brottsutredande sammanhang har vi länge fäst vikt vid att små barn som ska lämna uppgifter under en förundersökning måste få särskilt kompetenta förhørsledare för att bättre kunna förstås. Förhørsledarens kompetens för den särskilda förhørsuppgiften har nämligen ansetts vara av stor betydelse för möjligheten att kunna tillvarata barnets intressen.

Det samma gäller ofta vid många former av funktionsnedsättning. Där bör vi samfällt verka för att få bättre förhørsförutsättningar. Det krävs med andra ord också här precis som när det gäller barnförhör en särskild kompetens och lämplighet för uppgiften. För vi eftersträvar så klart att alla ska få så bra förutsättningar som möjligt att kunna bli förstådda och få sina rättigheter tillgodosedda.

I skrivande stund pågår debatten kring det förskräckliga Lexbaseregistret, där uppgifter ur domar tillhandahållits mot betalning under vidriga förhållanden gällande både dömda, målsägande och faktiskt också frikända (dömda i en instans men frikända därefter) till allmän beskädning. Registerhållningen har dessbättre allmänt fördömts och flera provningar är igångsatta av förbandet.

För att åskådliggöra de negativa följdverkningarna av Lexbase ska jag kort återge en berättelse som kom till oss via en kontakt från en mamma till en ung skolpojke med vår vice förbundsordförande Monica Ekström. Förhållandena berör verkligen ämnet konsekvenser till följd av funktionsnedsättning.

Pojken har en lätt utvecklingsstörning och autism. Han har därför från 14 års ålder behövt ständig bevakning för att han inte själv kunnat hantera sin sexualitet. Pojken saknar insikt om hur han skulle bete sig i förhållande till flickor han var intresserad av. Ej heller har han förstått deras reaktioner när han blottat sig för dem.

Efter BUP-insatser och information till ledningen för en ny skola som pojken skulle börja i gick det – trots en assistent som skulle följa pojken – likväl snett när skolan missbedömt situationen och låtit pojken få dela assistentinsatsen med en jämnårig flicka på skolan. När de båda barnen helt kortvarigt lämnats ensamma tillsammans utan tillsyn från assistenten drog pojken ned sina byxor och placerade flickans hand på sitt könsorgan.

Det ledde till en polisanmälan och till att pojken lagfördes för sin sexuella handling. Pojken dömdes till böter och skadestånd till flickan. I sammanhanget förtjänar att nämnas att skolan tog på sig ansvar för det inträffade och betalade både böter och skadestånd. Nu har familjens adress varit markerad med en röd prick på Lexbase och domen funnits att ladda ned för den som vill.

Jag berättar om händelsen med tillåtelse av mamman för att visa vilka vedervärdiga konsekvenser det medför för ett barn och hela familjen när personuppgifter offentliggörs så ohämmat.

Det är i annan riktning vi ska verka. Vi vill stärka de särskilt utsatta människornas möjligheter att kunna göra sina röster hörda också i brottsutredningssammanhang. Och då gäller det självfallet inte bara när de är målsägande eller vittnen utan också som misstänkta eller tilltalade. ■

Ny grafisk profil för Brottsofferjouren

Nu byter BOJ namn till Brottsofferjouren. Tillsammans med det nya namnet lanseras också en ny logotyp och grafisk profil.

På brottsofferjourernas riksstämma i maj 2013 tog landets brottsofferjourer beslut om att ge förbundsstyrelsen i uppdrag att ta fram ett förslag på nytt namn och logotyp för hela organisationen. Det nya namnet och den nya logotypen antogs sedan på en konferens för jourernas ordförande som hölls under hösten. Lagom till Internationella Brottsofferdagen, den 22 februari, lanseras den nya logotypen samtidigt som Brottsofferjourernas Riksförbund byter namn till Brottsofferjouren.

– Nu får vi samma namn, Brottsofferjouren, i hela landet. Det är väletablerat sedan tidigare, men nu blir det också officiellt. Det känns naturligt och enklare, säger förbundsordförande Sven-Erik Alhem.

De första brottsofferjourerna startade i början av 1980-talet och 1988 bildade jourerna Brottsofferjourernas Riksförbund. Logotypen för riksförbundet och de lokala jourerna blev en livboj, som varit uppskattad för sin symboliska betydelse. Men genom åren har behovet av att uppdatera logotypen och den grafiska profilen uppstått. Den nya logotypen är en pratbubbla som symboliserar samtal och kommunikation – grunden för brottsofferjourernas stödarbete.

– **Det är viktigt att hela** vår organisation har en gemensam och en enhetlig profil. Syftet med vår nya grafiska profil är att vi ska bli ännu mer tydliga och relevanta i vårt uttryck. Det är helt avgörande att vår kommunikation, gentemot alla våra olika målgrupper, är tidsenlig

Inför Internationella Brottsofferdagen, den 22 februari, lanseras Brottsofferjourens nya logotyp och grafiska profil.

och berör mottagaren, säger generalsekreterare Eva Larsson.

Logotypen och den grafiska profilen har tagits fram i samarbete med reklambyrån Appel & Ihre. Speciell hänsyn har också tagits till att både typografi och bilder ska vara tillgängliga för alla. ■

Fadime Sahindals minnesdag hedrades

Den 21 januari 2014 var det tolv år sedan Fadime Sahindal mördades av sin far i Uppsala. Innan sin död hade hon kämpat för jämställdhet och frihet, mot hedersvåld och förtryck. Tillsammans med Riksorganisationen GAPF – Glöm aldrig Pela och Fadime och flera andra organisationer hedrade Brottsofferjouren Fadimes minnesdag den 19-22 januari i Stockholm, Uppsala, Göteborg, Malmö, Karlstad och Örebro.

Bland annat medverkade generalsekreterare Eva Larsson i ett panel-samtal under en internationell konferens i riksdagen om hedersrelaterat våld och förtryck. Med i panelen fanns också Henrik Belfrage, professor i kriminologi, Juno Blom, verksamhetsutvecklare vid Östergötlands länsstyrelse, Maria Arnholm, jämställdhetsminister, Eduardo Grutzky, författare och verksamhetsansvarig för ALMA Europa och Azam Qraee, verksamhetschef vid Linnamottagningen. Eva Larsson lyfte att utbildning är ett viktigt verktyg i arbetet mot våld. Det borde vara obligatorisk för exempelvis alla blivande socionomer, poliser, jurister och läkare att lära sig om hedersrelaterat våld och förtryck, menade hon. ■

Brottsofferjouren på Fryshuset 8 mars

Brottsofferjouren uppmärksammar Internationella kvinnodagen på Fryshuset i Stockholm tillsammans med UN Women Sverige och flera andra organisationer i Åttondemarsnätverket. Årets tema är Dags för handling! och från klockan 12.00–18.00 finns Brottsofferjouren på plats med bokbord. Dagen bjuder på flera intressanta seminarier och ett kvällsarrangemang mellan 18.00–20.00. Se hela programmet på www.brottsofferjouren.se. ■

Brottsofferdagen

Internationella Brottsofferdagen

Runt Internationella Brottsofferdagen den 22 februari uppmärksammas brottsoffers situation över hela Sverige. Här är några exempel på hur Brottsofferjouren uppmärksammar dagen lokalt.

Dagen belyser brottsutsattas situation

■ Internationella Brottsofferdagen instiftades i slutet av 1980-talet på initiativ av Brottsofferjourenas Riksförbunds dåvarande ordförande Björn Lagerbäck. Idén spreds sedan vidare till European Forum For Victim Services och dagen uppmärksammas nu i flera länder i världen.

■ Syftet med dagen är att belysa brottsoffers situation och sprida kunskap om de ideella organisationer som arbetar med stöd och hjälp till brottsoffer.

Alingsås

För att uppmärksamma Internationella Brottsofferdagen 2014 arrangerar Brottsofferjouren i Alingsås-Lerum-Vårgårda-Herrljunga en föreläsning av Emma Jangestig. Hon blev känd i media som "Arbogamamman" efter att hennes barn brutalt mördats. Föreläsningen hålls den 22 februari klockan 15.00 i Alströmergymnasiet i Alingsås och genomförs med hjälp av medel från Brottsofferfonden.

Boden

Brottsofferjouren i Boden är traditionsenligt på plats på Coop Forum i Boden på Internationella Brottsofferdagen. Där informerar jouren om sin verksamhet och delar ut material.

Leksand-Rättvik

I anslutning till Internationella Brottsofferdagen serverar Brottsofferjouren i Leksand-Rättvik "Kaffe med rån" efter gudstjänsterna i Rättviks kyrka söndagen den 16 februari och i Leksands kyrka söndagen den 23 februari. I samband med kaffet berättar jouren om Brottsofferjourens historia, verksamhet och vikten av att brottsdrabbade erhåller stöd.

Foto: ISTOCKPHOTO

När Internationella Brottsofferdagen instiftades valdes datumet den 22 februari för att det skulle vara mörkt vid den ljusmanifestationen som hölls för att uppmärksamma brottsoffers situation.

Trollhättan

Den 20 februari arrangerar Brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edet en ljusmanifestation i Trollhättans centrum med fackeltåg, appeller och musik. Föreningens ordförande Bengt Laveberg inleder och korta tal hålls av kommunalrådet Monica Hanson (S), Kvinnojouren Duvan och Rädda Barnen. Allt inramas av en ring av marschaller.

Den 22 februari finns jouren i affärshuset Etage på Överby köpcentrum strax utanför Trollhättan. Där visas en utställning om jouren, som i år firar 25-årsjubileum. Polisens mobila enhet finns också på plats med sin buss.

Växjö

Brottsofferjouren i Växjö uppmärksammade Internationella Brottsofferdagen i Växjö Domkyrka söndagen den 9 februari klockan 17.00. Medverkade gjorde Gymnasieskolornas och Kulturskolans musiktillägg under ledning av David Newkumet, Scott Goodwin, känd facebookpolis och Göran Theodorsson, ordförande för Brottsofferjouren i Växjö. Konferencier var Pernilla Eskilsdotter.

För fler evenemang se www.brottsofferjouren.se. ■

Brottsutsatta barn i fokus på Norra Latin i Stockholm

Varje år uppmärksammar Brottsoffermyndigheten tillsammans med Brottsofferjouren och andra ideella organisationer inom brottsofferområdet Internationella Brottsofferdagen. Årets temadag har rubriken "Barn som brottsoffer – mod att se, kraft att åtgärda" och hålls på Norra Latin i Stockholm den 21 februari. Läs mer på www.brottsoffermyndigheten.se.

Diskriminerade och kränkta elever har olika möjligheter att få upprättelse

Elever som anmäler att de blivit utsatta för kränkande behandling har större möjlighet att få upprättelse än elever som anmäler trakasserier. Det visar en rapport från Riksrevisionen.

I rapporten "Kränkt eller diskriminerad i skolan – är det någon skillnad?" menar Riksrevisionen att diskrimineringslagen och skollagen måste harmoniseras för att elever som har anmält kränkande behandling eller trakasserier ska behandlas lika.

Om skolan inte gör tillräckligt för att utreda och sätta in åtgärder när en elev utsätts för kränkande behandling i skolan kan eleven göra en anmälan till Barn- och elevombudet, BEO, hos Skolinspektionen. Om kränkningen däremot har kopplingar till någon av diskrimineringsgrunderna, exempelvis kön, etnisk tillhörighet eller funktionshinder, definieras kränkningen som trakasserier och eleven ska vända sig Diskrimineringsombudsmannen, DO.

Eftersom få ärenden leder till skadestånd eller diskrimineringsersättning är det enligt Riksrevisionen viktigt att de olika myndigheterna har lika förutsättningar att ge utsatta elever upprättelse på annat sätt, men för närvarande har

FOTO: LEIF JOHANSSON/BILDARKIVET.SE

Det är svårt för elever att veta vart de ska vända sig om de utsatts för kränkande behandling i skolan. Personen på bilden har ingen koppling till artikeln.

de olika sanktionsmöjligheter. I ärenden som innehåller både kränkande behandling och trakasserier ska myndigheterna samarbeta, men samarbetet brister enligt Riksrevisionen.

Riksrevisionen konstaterar att det också är svårt för eleverna att veta vart de ska vända sig när de utsätts i skolan. Många elever känner inte till sina rättigheter, trots att BEO och DO ska informera om sina uppdrag. ■

Regeringen har överlämnat ett förslag om ny brottsskadelag till lagrådet. Förslaget innebär bland annat att ansökningstiderna för brottsskadeersättning förlängs från två till tre år och att Brottsoffermyndigheten inte ska kunna besluta om en lägre kränkningsersättning än vad domstolen dömt ut.

Lagförslaget är tänkt att träda i kraft den 1 juli 2014.

Ny stödchatt för unga som säljer sex

Chatten Stöd online riktar sig till unga som har sex mot ersättning och vill ha stöd. Den lanserades i januari och drivs av ungdomsjourerna 1000 möjligheter och Novahuset med hjälp av pengar från Länsstyrelsen i Stockholm.

Stöd online riktar sig till unga mellan 12 och 28 år i hela landet och är öppen varje onsdag mellan klockan 19.00–21.00. Läs mer på www.stodonline.se. ■

Hbtq-personer har låg tillit till samhällsinstitensers hbtq-kompetens

Många hbtq-personer känner misstro eller osäkerhet kring om samhällsinstitensers som polisen eller socialtjänsten har ett kompetent bemötande av hbtq-personer. Det visar RFSL:s rapport "Misstro – om hbtq-personers förtroende för olika samhällsinstitensers och vad som behöver förändras". Under fem år har svar samlats in från över 5 000 personer via en web-

benkät. Ungefär 30 procent av deltagarna i undersökningarna svarade att de känner misstro mot att polis, socialtjänst och åklagare har ett gott bemötande av hbtq-personer som råkat ut för våld, hot eller trakasserier. Närmare 30 procent svarade att de inte visste. Att så stor andel inte tror att de kommer få bra hjälp påverkar troligtvis också viljan att anmäla brott, menar RFSL. ■

147 000

bedrägeribrott anmäldes under 2013, visar preliminär statistik från Brottsförebyggande rådet, Brå. Det är en ökning med 19 000 brott jämfört med 2012. Bedrägeri med hjälp av internet har ökat med 13 procent till 24 100 anmälda brott. Bedrägerier med hjälp av bluffakturor har däremot minskat med 20 procent till 12 900 anmälda brott.

Hon vill få unga att våga vittna

Mathilda Strömberg prisades som förebild efter att hon vittnat trots hot och trakasserier från sitt före detta kompispäng. Nu vill hon själv arbeta för att få fler unga att våga vittna.

Text och foto: Amanda Säfström

– **Folk brukar fråga** om det var värt att förlora allting och det var det värt. Hade de varit mina riktiga vänner hade de inte lämnat mig, då hade de stöttat mig istället, säger Mathilda Strömberg.

Hon är 19 år, men har redan blivit utsedd till Årets förebild i tidningen Af-tonbladets kampanj Svenska hjältar och prisad för sitt mod av polisen, med dåvarande länspolismästare Carin Götblad i spetsen. Som 16-åring vågade hon vittna, trots att hela hennes kompispäng vände sig emot henne och hotade henne.

Mathilda Strömberg har växt upp i Södertälje och i högstadiet var hon med i ett ungdomsgäng.

– De krossade busskurer och snodde moppar. Som tur var hade mina föräldrar bestämda tider för när jag skulle vara hemma, så jag var inte med när de gjorde sådana saker. Men jag var jättekaxig, dryg och uppkäftig. Jag mådde inte bra och tog ut det på andra människor genom att skrika, slåss och vara elak, berättar hon.

En natt i februari 2011 sover Mathilda Strömberg över hos sin dåvarande pojkvän när två män, 18 och 19 år gamla, från gänget knackar på dörren. De tränger sig in i lägenheten och gör klart att de

vill hämnas för att pojkvännen haft en fest där en anhörig till 19-åringen utsatts för sexuella trakasserier. Mathilda Strömberg tvingas sitta i rummet intill, övervakad av 18-åringen, och höra hur pojkvännen misshandlas av 19-åringen. Hon är övertygad om att han kommer att dö, men kan inte göra något för att hindra det. Efter en och en halvtimme är misshandeln över och hon får äntligen lämna lägenheten.

– När jag vaknade hemma dagen efter var det som om jag hade sett en dålig film och jag tänkte att det här kan inte ha hänt på riktigt. Jag var chockad och rädd eftersom de hade sagt att jag skulle dö om jag berättade för någon.

Hon försöker få kontakt med sin pojkvän, men han vågar inte svara eftersom han också blivit hotad. Några dagar senare får hon veta att han gjort en polisanmälan.

– Han ringde och sa att han hade satt upp mig som vittne. Jag blev livrädd. Det var mina kompisar som jag skulle vittna mot, berättar Mathilda Strömberg.

Hon bestämmer sig ändå för att vittna och när hennes kompisar inser att hennes vittnesmål kan bidra till att gärningsmännen döms vänder hela gänget henne ryggen.

– Det jobbigaste var att de inte började ta avstånd successivt, utan att det hände över en natt. Hela det gäng på cirka 30 personer som jag umgicks med varje dag hatade mig plötsligt. Det var sjukt jobbigt och jag kände mig så ensam.

Rättegången hålls i maj och när Ma-

”Att hitta mig själv och kunna må bra är nog det häftigaste jag har gjort.

thilda Strömberg kommer till tingsrätten tillsammans med sin mamma och en lärare möts de av ett väntrum fyllt med hennes tidigare kompisar.

– Jag var tvungen att sitta med dem i en och en halv timme eftersom mitt vittnesmål blev uppskjutet. När de ropade upp mig till salen för att vittna buade alla ut mig och skrek ”Håll käften nu” och ”Du vet vad du ska göra”.

Mathilda Strömberg lämnar sitt vittnesmål och de två männen döms till fängelse i två respektive ett år. Men horten tar inte slut i och med domen. Snart börjar personer från gänget dyka upp utanför hennes hem.

– Vart jag än var så var de också där. Jag kunde inte gå till skolan längre utan fick hemundervisning av en lärare.

Det blir en svår tid för hela familjen. Mathilda Strömberg är rädd, sover dåligt och är hela tiden beredd på att bli skadad.

– Det var först när jag fick polisbevakning som de slutade dyka upp. De såg väl att det alltid var poliser utanför vårt hus och då var det ingen idé för dem längre.

Förutom polisen har Mathilda Strömberg också kontakt med Stödcentrum för unga brottsoffer i Södertälje.

– Jag gick dit en gång i veckan under ganska lång tid. Det var skönt för jag be-

”Hela det gäng på cirka 30 personer som jag umgicks med varje dag hatade mig plötsligt. Det var sjukt jobbigt och jag kände mig så ensam.

Vardagshjälte

Mathilda Strömbergs mod att vittna har uppmärksammats av bland annat tidningen Aftonbladets kampanj Svenska hjältar där hon blev utsedd till Årets förebild 2012. Nu vill hon själv hjälpa unga att våga vittna och till våren går hon Brottsofferjouren i Södertäljes grundutbildning.

hövde inte prata om händelsen, utan jag kunde prata om det jag kände för just den dagen.

Efter sommaren börjar hon målarlinjen på gymnasiet och får nya klasskamrater. Idag går hon sista året på gymnasiet och tar studenten till sommaren. Hon har nya vänner och en ny pojkvän som hon beskriver som ett stort stöd. Men känslan av ensamhet finns fortfarande kvar.

– Det är nog den jobbigaste känslan som finns och jag tror att den kommer att sitta i ett bra tag, trots att jag idag är omringad av så många människor som älskar mig.

Det händer fortfarande att hon blir hotad när hon träffar på personer från det gamla kompisgänget.

– Det kan gå flera månader utan att det händer något. Då börjar jag känna modet igen och vågar göra fler saker. Men jag vet

aldrig när jag kan slappna av helt, för rätt som det är händer det något.

Men hon har en strategi för att klara jobbiga situationer, berättar hon.

– När det händer något vill jag helst bara gå därifrån istället för att ringa polisen eller bråka, men jag kommer alltid tillbaka dagen efter. Bara för att de har vunnit en gång ska de inte ha vunnit resten av mitt liv.

Trots att det har varit tufft har hon aldrig ångrat att hon vittnade.

– Mitt liv har blivit tusen gånger bättre. Jag märker själv hur jag har förändrats som människa. Jag är mycket lugnare nu, är ofta glad och jag får andra att skratta. Att hitta mig själv och kunna må bra är nog det häftigaste jag har gjort.

När Tidningen Brottsoffer träffar henne i Brottsofferjouren i Södertäljes

lokaler bär hon ena armen i en mitella. På grund av en axelskada kommer hon inte att kunna arbeta med måleri som hon tänkt sig.

– Det gör inte så mycket, för jag hade redan bestämt mig för att jag vill jobba med att hjälpa ungdomar som ska polis-anmäla och vittna. Det var en tjej som skrev till mig häromdagen och berättade att hon snart skulle vittna och att mitt vittnesmål har hjälpt henne genom allting. Jag blev helt varm i kroppen när jag läste det. Jag vill få folk att göra det rätta och få dem att förstå att det alltid blir bättre, även om det inte kan kännas så från början.

Till våren ska Mathilda Strömberg gå Brottsofferjouren i Södertäljes grundutbildning för blivande stödpersoner och vittnesstöd, något hon ser fram emot.

– Det ska bli jättekul, säger hon. ■

Fråga experterna

FOTO: AMANDA SÄFSTRÖM

Eva Andersson är advokat. Till vardags arbetar hon oftast som målsägandebiträde där hon hjälper och stödjer brottsoffer att driva sina mål. Hon har också skrivit "Brottsoffret och rättsprocessen", del två i Brottsofferjournalens kunskapsserie om brottsoffer.

FOTO: LEIF MILLING

Hans Sjölander är tillförordnad brottskadeståndchef på Brottsoffermyndigheten. I Tidningen Brottsoffer svarar han på frågor om brottskadestånd och skadestånd.

FOTO: SARA LINDQUIST

Anneli Svensson är socionom och legitimerad psykoterapeut. Hon har tidigare arbetat inom kriminalvården, socialtjänsten och med RFSLS brottsofferjour. Hon har lång erfarenhet av brottsofferstödande arbete.

Har du frågor till expertpanelen? Skicka dem till fragaexperten@boj.se. Experterna har enbart möjlighet att besvara de frågor som publiceras i tidningen. Vi tar oss friheten att korta ned de frågor vi får.

Hur kan jag hjälpa min man efter överfallet?

Min man blev överfallen av två män när han var ute på krogen för några månader sedan. Nu har hans fysiska skador läkt och han har tack och lov inte fått några bestående fysiska men.

Min man är inte typen som gärna pratar om känslor, men jag märker att något har hänt med honom rent psykologiskt. Han hittar på bortförklaringar för att slippa träffa vänner och helst vill han inte lämna vårt hus förutom när han jobbar. Dessutom har börjat kräva att våra tonårsbarn ska vara hemma mycket tidigare än förut på kvällarna. Jag märker att han sover sämre, men när jag frågar hur han mår säger han att allt är bra.

Jag tror att han behöver hjälp, men vet inte hur jag ska få honom till det. Hur säger man till någon som är van att klara allt själv att han behöver hjälp?

Din man har ett tyst lidande som du och omgivningen märker av. Han har gjort en hel del beteendeförändringar på grund av det trauma han varit med om och det är några månader sen. Det är kriterier som visar på behov av professionell samtalshjälp, precis som du tänkt.

Du och andra behöver påvisa skillnaden mellan före och efter överfallet för honom. Själv tycker han nog att han agerar rationellt det vill säga att han agerar uti-

från sin erfarenhet. Men långt där inne vet han förmodligen också att han isolerat sig, blivit överbeskyddande mot barnen och att sömnen är påverkad. Han vill må bra men gör det uppenbart inte. Igen – hjälp honom och påvisa förändringarna och berätta ärligt om oron för hans hälsa och att den påverkar resten av familjen. Förhoppningsvis får han då bekräftelse på allvaret i det som hänt och att han inte är konstig utan att detta är vanligt vid så allvarliga integritetskränkande brott.

Att ringa till er närmaste brottsofferjour kan vara en bra början. Där kan man ge en förståelse och support, men också rekommendationer för vidare kontakter om det behövs.

ANNELI SVENSSON Socionom och psykoterapeut

Har jag rätt att få mina saker från lägenheten?

Jag och min före detta man äger en lägenhet ihop. Vi flyttade isär förra året och strax efteråt bytte han lås. Det enda jag har fått från vår bostad är några lådor med kläder. Vi har dessutom en dotter. Hon och jag bor nu hemma hos min syster, som har varit en ängel och ställt upp för oss. Alla mina privata saker finns kvar i lägenheten.

Jag har försökt prata med honom, och då säger han att jag nog har så att jag klarar mig. Vi har en bodelningsförrättare, men det händer ingenting. Till saken hör också att

jag även varit tvungen att polis-anmäla honom vid två tillfällen, på grund av misshandel och hot mot mig. Nu väntar jag på rättegång. Men jag undrar vad jag har rätt till? Får han byta lås och ta alla mina saker? Allt jag har samlat på mig under åren finns ju där, minnen och saker som betyder mycket för mig. Dessutom kommer det att bli dyrt att köpa allting nytt om vi flyttar till en egen lägenhet.

Det verkar vara en komplicerad situation för dig och mitt råd är att du anlitar en advokat som för din talan även när det gäller bodelningen. Bodelningen kan ta ett tag och jag tycker du kan stöta på och ifrågasätta varför det tar så lång tid hos bodelningsförrättaren. Om det är så att du äger hälften av lägenheten och att ni har gemensamt bohem ska detta delas upp mellan er. Dina privata saker har du rätt att få ut omgående. Det kan också vara så att du anses ha bättre rätt till lägenheten med mera.

Det är svårt för mig att uttala mig om hur du ska göra enbart på det du beskriver. Anlita en advokat som hjälper dig med bodelningen och om det blir problem med vårdnad och umgänge kan advokaten vara behjälplig med det också. Jag hoppas också att du fått ett målsägandebiträde som kan stötta dig vid rättegången. Om inte kan du begära hos polisen att få ett målsägandebiträde. Den personen kan ge dig stöd och hjälp inför och under rättegången. Lycka till!

EVA ANDERSSON Advokat

Fråga experterna

Ges ersättning för kränkning efter inbrott?

*Finns det möjlighet att få kränk-
ningsersättning för inbrott, trots
att ingen var hemma när brottet
begicks? Min mamma, som är över
80 år har haft inbrott, men kan tyd-
ligen inte ansöka om det.*

*Lägenheten var i ett bedrövligt
tillstånd när hon kom hem. Förut-
om det som har försvunnit är bara
vetskapen om att någon rotat runt
bland hennes tillhörigheter otroligt
kränkande.*

Rätt till skadestånd för kränkning regleras i 2 kapitlet 3 § i skade-
ständslagen. Ersättning kan läm-
nas då någon har allvarligt kränkt
någon annan genom brott som
innefattar ett angrepp mot dennes
person, frihet, frid eller ära.

Det är förhållandena i varje en-
skilt fall som avgör om skadestånd
för kränkning kan lämnas. Ersätt-
ningen grundas i huvudsak på ob-
jektiva faktorer kring skadehän-
delsen och man ska se till vilken
kränkning som typiskt sett kan
anses ha uppkommit genom det
brottsliga angreppet. Den skade-
lidandes upplevelse av kränkning-
en spelar en underordnad roll.

Högsta domstolen har i rätts-
fallet NJA 2011 s. 3 prövat rätten
till kränkingsersättning vid
bostadsinbrott då bostadsinne-
havaren inte var hemma. Dom-
stolen konstaterade att ersätt-
ning kan lämnas om inbrottet
genom förövarens beteende, de
skador och spår han lämnat efter
sig, graden av intrång i hemmet
och omständigheterna i övrigt
innefattat en särskilt omfattande
förgripelse på den drabbades frid
och privatliv.

Det krävs alltså i regel några

speciella omständigheter kring in-
brottsstölden för att ersättning för
kränkning ska kunna beviljas.

HANS SJÖLANDER *Tf brottsskadechef*

Kan jag vittna utan att berätta vem jag är?

*Jag blev vittne till ett slagsmål för ett
tag sedan. Fick nu reda på att jag kan-
ske måste vittna om det väcks åtal. Jag
känner en av killarna som bråkade och
han är farlig. Han bor dessutom nära
mig och min familj. Jag undrar om det
finns något sätt att vittna utan att han
får reda på vem jag är. Om jag skulle
vara utomlands när det blir rättegång,
tror du då att den kan hållas utan mig?*

Om du är kallad som vittne måste
du infinna dig personligen. Ibland
kan man acceptera ett vittnesmål
per telefon. Befinner du dig utom-
lands kan det bli svårt att höra dig
och om ditt vittnesmål är avgörande
kommer troligen förhandlingen
sättas ut när du kan närvara.

Jag förstår att det känns jobbigt
att vittna och att du känner dig
otrygg. Jag tycker du ska begära att
få avlägga vittnesmål i den tilltala-
des utevaro, så kallad medhörning.
Detta måste dock åklagaren känna
till innan huvudförhandlingen
eftersom åklagaren är den per-
son som framställer begäran om
det till tingsrätten. Du kan också
kontakta närmaste brottsoffer-
jour. Där finns personer som kan
stötta dig innan och efter huvud-
förhandlingen. De kan också ge dig
information om rättsprocessen,
vittnesplikt och kanske även vara
behjälpliga vid kontakt med åkla-
gare och tingsrätt. Lycka till!

EVA ANDERSSON *Advokat*

Har jag som vittne rätt till ersättning?

*Har jag som vittne rätt till brotts-
skadeersättning? Jag blev vittne till
en grov misshandel förra året. Ett
gäng slog och sparkade mot en helt
försvarslös kille.*

*Jag har berättat allt jag sett för
polisen och det kommer att bli
rättegång tror de. Jag är glad att
kunna hjälpa till, men det jag upp-
levde har satt djupa spår i mig. Jag
känner mig inte trygg längre. Jag
har blivit rädd för att gå ut och har
fortfarande svårt att sova. Snart
kommer jag att behöva söka stöd
och hjälp, för så här kan jag inte ha
det längre. Jag ser mig själv som ett
brottsoffer, men är jag det i lagens
mening?*

Bestämmelser om brottsskade-
ersättning finns i brottsskadela-
gen. I den lagen används begreppet
Skadelidande. I praktiken handlar
det om en fysisk person som har
utsatts för brott och skadats. Ef-
tersom den ersättningsgrundande
handlingen – misshandeln – inte
riktade sig mot dig, kan du i detta
fall inte få någon brottsskade-
ersättning.

För att svaret ska bli uttöm-
mande kan jag nämna att det finns
exempel på fall där brottsskade-
ersättning har lämnats till den
som fått psykiska besvär av att
bevittna att en nära anhörig dö-
dats eller skadats allvarligt genom
våldsbrott. Sedan finns det också
bestämmelser i brottsskadelagen
om ersättning till barn som bevitt-
nat – sett eller hört – ett brott som
varit ägnat att skada tryggheten
och tilliten hos barnet i dess för-
hållande till en närstående person.

HANS SJÖLANDER *Tf brottsskadechef*

Vill lyfta fram fler erfarenheter av våld

I de flesta studier som görs om våld får inte de som är extra utsatta komma till tals. Det vill Kerstin Kristensen, doktorand och tidigare projektledare för Dubbelt utsatt, se ändring på. I sin avhandling ska hon undersöka utsattheten för våld bland personer med funktionsnedsättning.

Text och foto: Amanda Säfström

– **När det görs** enkätundersökningar om människors erfarenheter av våld är det svårt för de grupper av personer med funktionsnedsättning som är extra utsatta att svara på frågorna, säger Kerstin Kristensen, doktorand vid Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap och utbildningsansvarig på Kvinnofrids-Akademien.

Hindren är många, berättar hon. Knepig konstruerade frågor, krångligt språk och rörig struktur är några. Att enkäter inte finns tillgängliga på punktskrift eller teckenspråk gör också att alla inte kan svara.

– Eftersom de som är extra utsatta inte inkluderas i enkäterna tar vi heller inte vara på deras erfarenheter. Vi vet att de utsatts av fler kategorier av förövare som till exempel färdtjänst-, skolpersonal och anhöriga. De utsatts också på helt andra arenor som gruppboendet eller särgymnasiet. Det gör mig förbannad att forskare inte ansöker om medel för att kunna göra anpassade enkäter till fler målgrupper, säger hon.

”Eftersom de som är extra utsatta inte inkluderas i enkäterna tar vi heller inte vara på deras erfarenheter.

Därför tar hon nu saken i egna händer. Inom ramen för hennes avhandling ska hon konstruera en tillgänglig enkät.

– När den är klar kommer jag att genomföra en enkätundersökning, men också komplettera med kvalitativa intervjuer. Målet är att ta reda på vad som specifikt skiljer den här gruppen av kvinnor och mäns utsatthet från personer utan funktionsnedsättning. Jag vill inteta fram siffror bara för siffrornas skull, utan de ska kunna bidra till att utveckla stödet till målgruppen.

Kerstin Kristensen började arbeta på kvinnojour 1987 och kom med tiden att fördjupa sig i våld mot äldre kvinnor. Tillsammans med Marie Risbeck gjorde hon rapporten ”De sista ljuva åren ... – om utsatthet och erfarenheter av våld hos personal och vårdtagare inom hemtjänsten” som kom ut 2004. Efter att även ha lyft frågan om våld mot äldre kvinnor på flera andra sätt fick hon kontakt med Bräcke Diakoni och funktionshindersrörelsen i Göteborg. Kerstin Kristensen blev delaktig i en grupp som arbetade på en projektansökan till Arvsfonden kring våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning.

Efter att gruppen gjort en förstudie som visade på många brister beviljades ansökan och 2007 startade Utvecklingscentrum Dubbelt Utsatt vars mål var att ta fram och förmedla kunskap om våld mot kvinnor med funktionsnedsättning. Centret drevs av Bräcke Diakoni fram till

”Det borde vara obligatoriskt för alla inom de sociala programmen på universitetet att läsa om våld i nära relationer.

2012 och Kerstin Kristensen arbetade som projektledare under hela perioden.

– I och med att vi fanns så länge hann vi träffa väldigt många olika aktörer och det gjorde att det här verkligen blev en fråga på dagordningen. I slutet behövde vi inte längre ringa och bjuda in oss själva, utan vi blev inbjudna. Vi tog också fram material som andra kan använda för att driva frågan vidare.

Under åren med Dubbelt Utsatt hände också mycket i samhället i övrigt.

– Det har pågått ett kontinuerligt kvinnofridsarbete som också har gynnat vår målgrupp. Att man faktiskt har tagit fram utbildningsmaterial på Socialstyrelsen som länsstyrelserna har ansvar för att sprida har haft stor betydelse. Numera har kommunerna i allt högre grad ansvariga för kvinnofridsområdet och det är lättare att veta vart man ska vända sig för att ställa krav för de som är extra utsatta, säger Kerstin Kristensen.

Ett av Dubbelt utsatts första projekt hette Från ord till handling.

Utvecklingscentrum Dubbelt Utsatt

■ Utvecklingscentrum Dubbelt Utsatt startades 2007 med målet att utveckla och förmedla kunskap om mäns våld mot kvinnor med funktionsnedsättning.

■ Dubbelt Utsatt finansierades med medel från Arvsfonden fram till 2012.

■ Dubbelt Utsatts hemsida finns kvar till den 1 mars 2014. Tills dess finns Dubbelt Utsatts rapporter och material att ladda ned på www.dubbeltutsatt.se. En del av materialet kommer sedan att kunna hittas på www.kvinnofrid.nu och på www.kvinnojouren.se/eja.

I Kerstin Kristensens doktorsavhandling ska våldsattheten bland personer med funktionsnedsättning undersökas. "Jag vill inte ta fram siffror bara för siffrornas skull, utan de ska kunna bidra till att utveckla stödet till målgruppen", säger hon.

– Det är kommunens ansvar att se till att alla kvinnor får tillgång till samma slags stöd. I handlingsplaner över hela Sverige konstaterar man att kvinnor med funktionsnedsättning är i en extra utsatt position och att de till exempel inte kan bo på de skyddade boendena som oftast drivs av den lokala kvinnojouren. Om man vet att de är extra utsatta måste man också göra extra insatser, men att gå från ord till handling sker inte i så många kommuner.

Dubbelt utsatt avslutades 2012, trots intensiva försök att göra verksamheten permanent. Kerstin Kristensen berättar om hur hon och hennes kollegor bollades runt mellan olika departement när de försökte hitta kontinuerliga medel för att driva utvecklingscentret vidare. Ingen

ville ha frågan på sitt bord. Detsamma händer i många kommuner när kvinnor med funktionsnedsättning söker stöd efter att de utsatts för våld, menar hon.

– Personalen inom funktionshindersområdet saknar oftast kunskap om våld. Individ- och familjeomsorgens personal kanske har kunskap om våld, men de har oftast ingen kunskap om funktionsnedsättning och vad det innebär att leva med det. Då hamnar kvinnorna mellan stolarna.

Efter tiden med Dubbelt Utsatt har Kerstin Kristensen bland annat arbetat med Sveriges Kvinno- och Tjejjourners Riksförbunds projekt Eja – En jour för alla. Projektet leds av Denise Cresso, som också arbetade på Dubbelt Utsatt. Tillsammans driver de två också

KvinnofridsAkademin, en fristående utbildningsbyrå i Göteborg, som utbildar om våld i nära relation. Nu kommer Kerstin Kristensen att satsa på forskningen och att fortsätta utbilda. Hon menar att utbildning är en viktig faktor för att alla brottsutsatta ska få det stöd de har rätt till.

– Det borde vara obligatoriskt för alla inom de sociala programmen på universiteten att läsa om våld i nära relationer. Det som skiljer personer med funktionsnedsättning mot de utan är att de i större grad har kontakt med samhällets olika stödfunktioner. Då måste de som möter dem kunna bidra med information om att det finns möjlighet att leva utan våld. Oftast välkomnar personalen på basplanet också all kunskap. De behöver verktygen i sin vardag. ■

Kunskap viktigt för att stärka stödet

Att vara beroende av andra för stöd och hjälp i sin vardag innebär en ökad risk att utsättas för brott. Men trots det är brott mot personer med funktionsnedsättning ett dolt problem. Genom projektet Brottsofferjournen och funktionsnedsättning vill Brottsofferjournen öka kunskapen och förbättra stödet till dem som drabbas.

Text och foto: Amanda Säfström

– **Brott mot personer** med funktionsnedsättning är ett område det sällan pratas om. Det är först när det händer något extremt som det uppmärksammas, säger Karin Andersson, projektledare för Brottsofferjournen och funktionsnedsättning.

Projektet drivs av Brottsofferjournen med medel från Arvsfonden i samarbete med Handikappförbunden och Studieförbundet Vuxenskolan. Målet är att förbättra stödet till personer med funktionsnedsättning som utsätts för brott. Det ska ske genom ökad kunskap och samverkan. Men ett problem för den som vill öka kunskapen om brottsutsatthet och funktionsnedsättning är att det saknas statistik och forskning på området.

– Det finns till exempel ingen myndighet som ansvarar för att samla in riktäckande statistik om brottsutsattheten bland personer med funktionsnedsättning, trots att Handikappförbunden önskar att man ska samla in statistik och fakta, säger Karin Andersson.

– Den mesta forskning som gjorts är inom kvinnofridsområdet, men det finns

” **Den mesta forskning som gjorts är inom kvinnofridsområdet, men det finns nästan ingen fakta om brottsutsattheten bland män med funktionsnedsättning.**

nästan ingen fakta om brottsutsattheten bland män med funktionsnedsättning. Det lilla som finns visar att de oftare är bekanta med gärningspersonen till skillnad från män utan funktionsnedsättning som oftare råkar ut för brott på allmänna platser.

Inom projektet har ett försök med att samla in statistik från dem som söker stöd hos brottsofferjourerna genomförts. Under sex månader har fem jourer frågat stödsökande om de har en funktionsnedsättning. Av de 1 426 personer som fick frågan svarade 218 att de hade en funktionsnedsättning.

– Bara genom det här lilla underlaget kan vi se att det var vanligare när det gällde personer med funktionsnedsättning att kontakten förmedlades via en annan instans än polisen. Där avvek den här gruppen från andra som söker hjälp hos Brottsofferjournen. Det vore intressant att undersöka närmare varför det är så, säger Karin Andersson.

Under året planeras nu ett nytt försök där de stödsökande även ska tillfrågas om de tror att deras funktionsnedsättning kan ha varit en orsak till att de utsattes för brott.

Även för jourerna som ställer frågan kan det vara till nytta att veta att en stödsökande har en funktionsnedsättning, tror Karin Andersson.

– Då kan man underlätta för den fortsatta processen genom att anpassa sina stödinstrumenter

” **Att ha kunskap om hur olika funktionsnedsättningar kan yttra sig underlättar för att kontakten ska bli så bra som möjligt.**

Det är vanligt att få en bild av en rullstolsburen person när man hör ordet funktionsnedsättning, men det viktigt att komma ihåg att många funktionsnedsättningar kan vara osynliga, menar Karin Andersson.

– Att ha kunskap om hur olika funktionsnedsättningar kan yttra sig underlättar för att kontakten ska bli så bra som möjligt. Till exempel kan en person med Aspergers syndrom ha en hög akademisk examen, men samtidigt vara helt oförmögen att hantera sin vardag. Då kan det lätt bli missförstånd och orimliga krav på den brottsutsatta.

Hon berättar att det finns många enkla saker att tänka på i mötet med stödsökande.

– Det kan ofta vara de små sakerna som har betydelse. Hur man informerar är ett exempel. För många är det viktigt att få både muntlig och skriftlig information eftersom det kan vara svårt att komma ihåg om den bara kommer i muntlig form.

Något som är grundläggande är också att inte vara rädd för att tala om funktionsnedsättningar, menar hon.

Brottsutsatt och funktionsnedsättning

■ Brottsutsatt och funktionsnedsättning är ett fyraårigt projekt som drivs av Brottsofferjouren i samarbete med Handikappförbunden och Studieförbundet Vuxenskolan.

■ Projektet startade i september 2010 och finansieras med medel från Arvsfonden.

■ Brottsofferjourerna i Bergslagen, Mellersta Skåne, Nordöstra Skåne, Varberg, Värmland och Västerort i Stockholm ingår i projektet. De samverkar lokalt för att förbättra stödet till brottsutsatta med funktionsnedsättning. Läs mer om Brottsofferjouren i Nordöstra Skånes arbete på sidan 14.

– Egentligen är det inte krångligare än att man kan fråga en person med funktionsnedsättning om vad jouren kan göra för att underlätta kontakten.

Projektet fokuserar på att stärka samverkan lokalt mellan brottsofferjourer och funktionshindersrörelsen. I dags-

Karin Andersson, projektledare för Brottsutsatt och funktionsnedsättning, menar att det finns många saker brottsofferjourerna kan tänka på för att underlätta för stödsökande. "Det kan ofta vara de små sakerna som har betydelse. Hur man informerar är ett exempel. För många är det viktigt att få både muntlig och skriftlig information eftersom det kan vara svårt att komma ihåg om den bara kommer i muntlig form", säger hon.

läget medverkar sex brottsofferjourer i projektet och flera av dem har genomfört seminarier och konferenser. På alla orter har också de samverkande organisationerna genomfört en gemensam studiecirkel.

– Vi har fått en större förståelse för varandras organisationer och det tycker jag framförallt att studiecirkeln har bidragit till. Konferenserna vi har genomfört har också gett ett otroligt gensvar och öppnat upp för många nya kontakter, säger Karin Andersson.

I november 2013 kom boken "Våldsamt osynligt. Om brottsutsatthet och funktionsnedsättning" ut som tagits fram inom projektet.

– Jag hoppas att boken ska bidra till att stödet ska bli bättre. Den har både

ett brottsoffer- och ett funktionshindersperspektiv och man behöver inte ha någon förkunskap för att läsa den, säger Karin Andersson.

Hon menar att boken också är ett verktyg för att öka kunskapen om funktionsnedsättning eftersom den presenterar förslag på upplägg för en studiecirkel.

– Om brottsofferjouren har studiecirkel tillsammans med personer som har funktionsnedsättning eller representerar den målgruppen kan det bli ett utbyte av tankar som i sin tur kan öppna upp för en ökad förståelse. Jag tror att det är i de mötena man verkligen ökar kunskapen. Det samma gäller förstås alla som möter personer med funktionsnedsättning i sitt arbete, säger Karin Andersson. ■

Christina Lingström, samordnare, och Tove Treschow, ordförande för Brottsofferjouren i Nordöstra Skåne. Jouren ingår i Brottsofferjourens projekt Brotsutsatt och funktionsnedsättning.

Satsar på tillgängligt stöd

För Brottsofferjouren i Nordöstra Skåne var det en självklarhet att arbeta för att förbättra stödet till brottsutsatta med funktionsnedsättning. Tillsammans med flera andra brottsofferjourer i landet har de bland annat satsat på samarbetet med de lokala funktionshindersorganisationerna och undersökt hur tillgängliga jourens lokaler är.

Text och foto: *Amanda Säfström*

– **Vi tycker att det** är viktigt med tillgänglighet och ville utveckla vår kontakt med funktionshindersorganisationerna. Dessutom är det frågor som ligger oss varmt om hjärtat personligen, berättar Tove Treschow, ordförande för Brottsofferjouren i Nordöstra Skåne.

Tillsammans med jourens samordnare Christina Lingström tar hon emot Tidningen Brottsoffer i jourens lokaler som de delar med Kriscentrum i Kristianstad. 2011 blev jouren en av projektorterna i projekt Brottsutsatt och funktionsnedsättning som drivs av Brottsofferjouren nationellt med medel från Arvsfonden. Ett av projektets mål är att öka samverkan för att på så sätt förbättra kunskapen om och stödet till brottsutsatta personer med funktionsnedsättning.

Brottsofferjouren i Nordöstra Skåne samverkar med flera olika lokala funktionshindersorganisationer. De har tillsammans haft ett seminarium för att lära sig mer om varandras verksamheter och ordnat en gemensam studiecirkel utifrån projektets studiematerial.

– Vi har lärt oss mycket av varandra. Vi har kunnat berätta om vad Brottsofferjouren gör och vilket stöd som finns att få, samtidigt som vi har lärt oss mer om olika funktionsnedsättningar, säger Christina Lingström.

– Det är viktigt att de organisationer som kommer i kontakt med personer funktionsnedsättning är öppna och lyhörda för om det är någon som blir utsatt. Nu vet de att

vi finns och kan hjälpa till att förmedla kontakt till oss, säger Tove Treschow.

Inom projektet har även en större konferens genomförts kring brottsutsatthet och funktionsnedsättning där bland annat politiker, representanter från polis, socialtjänst och särskilda boenden var inbjudna. Intresset var stort och många efterfrågade mer kunskap och ökad samverkan. Tove Treschow och Christina Lingström hoppas att fler studiecirkel ska startas upp.

– Jag tror att det kan ge mycket om deltagarna är från olika instanser, funktionshindersrörelsen och oss, säger Tove Treschow.

Medverkan i projektet har inneburit att jouren har fått ett större kontaktnät.

– Till exempel har vi har fått kontakt med samordnaren för de personliga ombuden i Kristianstad som redan har tagit kontakt med oss i en del ärenden. Vi har också blivit inbjudna att föreläsa på flera ställen. Det är nu många fler som vet vad Brottsofferjouren gör, säger Christina Lingström.

Inom projektet har brottsofferjourer på flera olika orter inventerat tillgängligheten i sina lokaler. Resultatet finns publicerat i Tillgänglighetsdatabasen som samlar information om olika verksamheters fysiska tillgänglighet. Tanken är att varje verksamhet ska beskrivas så utförligt att användaren själv ska kunna avgöra om ett besök är möjligt. Databasen riktar sig till dem som har svårt att se, höra, röra sig, tåla vissa ämnen eller att bearbeta, tolka och förmedla information. Brottsofferjouren i Nordöstra Skåne är en av jourerna som genomfört inventeringen.

– När vi pratar med andra brottsofferjourer undrar de ofta hur mycket vi behöver ändra efter inventeringen. Men det viktigaste

”Det viktigaste är att vi ger dem som söker stöd möjlighet att se om de kan besöka våra lokaler. De ska inte behöva vända i dörren för att deras rullstol inte kommer in till exempel. Då kanske vi istället ska bestämma träff på biblioteket.

Christina Lingström, samordnare.

är att vi ger dem som söker stöd möjlighet att se om de kan besöka våra lokaler. De ska inte behöva vända i dörren för att deras rullstol inte kommer in till exempel. Då kanske vi istället ska bestämma träff på biblioteket, säger Christina Lingström.

– Vi har lärt oss mycket genom inventeringen. Det har varit en riktig ögonöppnare. Numera är det svårt att låta bli att titta på hur till exempel dörrar öppnas och stängs, säger Tove Treschow.

– För oss, precis som för många andra jourer, är ett dilemma att vi hyr lokal från en annan part och inte kan ställa vilka krav som helst på ombyggnationer. Men det finns förstås enklare saker vi kan ändra, som skylten på toaletten till exempel. Just nu har vi vitt papper på vit dörr med svårläst text, säger Christina Lingström.

Utöver den fysiska miljön finns det också mycket som kan lösas när kunskapen om funktionsnedsättningar finns och samverkan fungerar.

– Vi har bra kontakt med tingsrätten och nu innan jul till exempel meddelade de att det var en kvinna med en synskada som skulle vittna och var orolig inför rättegången. Vi tog kontakt med henne och så satte vi in ett extra vittnesstöd den dagen eftersom hon behövde ledsagare. Det fungerade jättebra, säger Christina Lingström. ■

Brottsofferjouren i Nordöstra Skåne

■ Brottsofferjouren i Nordöstra Skåne täcker kommunerna Bromölla, Kristianstad och Östra Göinge.

■ Inom jouren arbetar ett 30-tal stödpersoner, vittnesstöd och informatörer ideellt.

■ Brottsofferjouren i Nordöstra Skåne genomför också föreläsningar på skolor inom verksamheten Skyddsnet, som startades som ett samarbetsprojekt mellan Rädda Barnen och Brottsofferjouren. Förra året nåddes över 200 elever av jourens Skyddsnetsinformatörer.

■ Läs mer om Brottsofferjouren i Nordöstra Skåne på www.noskane.boj.se

■ Brottsofferjourernas tillgänglighetsinventering finns att se i Tillgänglighetsdatabasen på www.t-d.se.

”Vi har lärt oss mycket genom inventeringen. Det har varit en riktig ögonöppnare.

Tove Treschow, ordförande.

I december 2008 ratificerade Sverige FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det innebär att Sverige är juridiskt bunden av dess innehåll.

Konventionen består av 50 olika artiklar som syftar till att personer med funktionsnedsättning ska uppnå full delaktighet och jämlikhet i samhället.

Få myndigheter uppfyller kraven på tillgänglighet

Handisam, myndigheten för handikappolitisk samordning, har i uppdrag att följa de statliga myndigheternas arbete med att genomföra den svenska handikappolitiken. Det ska vara möjligt för alla, oavsett funktionsförmåga, att både arbeta på myndigheterna och att besöka dem.

Handisam skickar varje år ut en enkät till landets myndigheter för att ta reda på i vilken utsträckning de lever upp till förordningen. 289 myndigheter besvarade enkäten 2013 och Handisams sammanställning visar att endast tolv myndigheter uppfyller alla de 13 grundläggande kriterier som satts upp för tillgänglighet. 68 myndigheter uppfyller inte ens hälften av kriterierna och 54 av myndigheterna visade upp sämre resultat än året innan. Bland de myndigheter som inte levde upp till kraven finns landets polismyndigheter och domstolar. Brottsoffermyndigheten hade uppfyllt elva av kriterierna och Åklagarmyndigheten sju.

Barn med funktionsnedsättning löper högre risk att utsättas för våld

Barn med funktionsnedsättningar riskerar i högre grad att utsättas för våld jämfört med barn utan funktionsnedsättning. Det visar en rapport från UNICEF.

Text: Amanda Säfström Foto: Bildarkivet.se

I rapporten "The state of the world's children 2013. Children with disabilities" från United Nations Children's Fund, UNICEF, presenteras resultaten från en studie som en forskargrupp på Liverpool John Moores University genomfört tillsammans med The World Health Organization, WHO. Forskarna har gjort en systematisk översyn av 17 studier kring våld mot barn med funktionsnedsättning. Studierna som forskarna utgått från har alla gjorts i höginkomstländer och forskarna menar att bristen på undersökningar från medel- och låginkomstländer om våld mot barn med funktionsnedsättning är alarmerande.

Resultatet visar att barn med funktionsnedsättningar löper tre till fyra gånger högre risk att utsättas för våld jämfört med barn utan funktionsnedsättning. Vilken sorts funktionsnedsättning barn har påverkar också risken för att utsättas för olika typer av våld. Till exempel löpte barn med intellektuella funktionsnedsättningar 4,6 gånger högre risk att utsättas sexuellt våld.

Förklaringarna till att barn med funktionsnedsättning i hög grad riskerar att utsättas för våld är många, enligt forskarna. Till exempel placeras många barn med funktionsnedsättning på institutioner för vård, vilket ökar risken för fysiska och sexuella övergrepp. Barn med funktionsnedsättningar som påverkar deras kommunikation kan vara extra sårbara eftersom de inte kan berätta om de övergrepp de utsatts för. Barn som placeras utanför hemmet måste få ännu bättre tillsyn och skydd, menar forskarna.

Alla barn, oavsett funktionsförmåga, måste få sina rättigheter tillgodoses i rättssystemet, menar UNICEF. Personen på bilden har ingen koppling till artikelns innehåll.

UNICEF konstaterar också i rapporten att varje stat har ett ansvar för att alla barn, oavsett funktionsförmåga, får sina rättigheter tillgodoses i rättssystemet. Det kan innebära att speciella åtgärder måste göras, till exempel att barn förhöras och får information på ett språk de förstår och att socialarbetare, poliser, domare och andra professionella får särskild utbildning för att arbeta med barn med funktionsnedsättning. ■

”Vi är helt beroende av att andra vågar berätta”

När ett barn, som inte själv kan berätta vad som hänt, utsätts för kränkande behandling i skolan måste föräldrarna lita på att andra vågar höja sina röster. Det här är en mammas berättelse om familjens maktlöshet när deras dotter drabbades.

Återberättat av: Amanda Säfström Foto: Jörgen Wiklund/Bildarkivet

Att invänta skolans utredning av vad som hänt deras dotter var slitsamt och fick hela familjen att må dåligt. Personerna och skolan på bilden har ingen koppling till artikelns innehåll.

En dag i september kommer Johanna hem från skolan i ett ganska upprivet tillstånd. Jag reagerar på att hennes blus sitter både ut och in och bak och fram, utan på sitter hennes undertröja. Jag ser att hon är mycket besvårad av blusens krage som trycker mot halsen på ett sätt som jag vet kan ge henne kväljningar.

Johanna är 16 år och har en utvecklingsstörning. Hon behöver hjälp med många olika saker, bland annat att klä på sig. Eftersom hon har haft gymnastik i skolan på förmiddagen antar jag att kläderna måste ha hamnat så konstigt redan då och blir upprörd eftersom det innebär att hon gått runt hela dagen klädd så här.

Till skillnad från andra barn i samma ålder kan Johanna inte berätta vad som hänt henne under dagen. Om jag frågar hur dagen har varit får jag oftast inget svar alls, fast det sedan kan komma fram att det har hänt något som gjort henne ledsen eller arg.

Johanna bär med sig en kontaktbok i väskan varje dag till och från skolan. Det är så vi främst kommunicerar med skolans personal och får veta hur Johannas skoldagar har varit. Jag skriver i boken

att jag känner mig irriterad över att hennes kläder suttit så konstigt och undrar vad som hänt. Just då har jag ingen aning om att hennes dag har innehållit så mycket mer än så.

Jag får ingen respons i kontaktboken på det jag har skrivit, men två dagar senare får jag ett samtal från rektorn på Johannas skola. Han säger att han måste berätta att något allvarligt hänt. Samma dag som Johanna kommit hem med kläderna felvända har två personer sett Johanna och en person i personalen utanför skolans matsal. Personalen ska ha dragit Johanna hårt i armen vilket gjort att hon tappat balansen och ramlat ned för en trapp. Där har hon sedan blivit liggandes och gråtit. De två vittnena har enligt skolans policy anmält händelsen till rektorn.

Rektorn säger att han i nuläget inte vill berätta mer, utan han ber mig invänta den interna utredning som skolan har påbörjat. Jag accepterar det eftersom det känns som om rektorn verkar ta allvarligt på situationen som han just då bedömer som en kränkning av Johanna. Jag frågar om det handlar om en vikarie på skolan som kanske inte har så stor erfarenhet av barnen på särskolan, men får då reda på att det är en person i den ordinarie personalgruppen. Vem det är vill rektorn inte berätta, men jag får veta att personen just nu är sjukskriven och därför inte kommer att ha kontakt med Johanna.

” Vi vet att Johanna har blivit utsatt för något, men vi vet inte hur allvarligt det är eller vem det är hon blivit utsatt av.

Efter samtalet börjar tankarna och frågorna snurra. Veckorna efter är hem-ska och hela familjen mår jättedåligt. Jag och Johannas storasyster gråter. Johannas pappa är arg och frustrerad. Vi vet att Johanna har blivit utsatt för något, men vi vet inte hur allvarligt det är eller vem det är hon blivit utsatt av. Det är hemskt att misstänka alla i personalen.

Eftersom vi har bra kontakt med många av personalen på skolan och på Johannas fritids börjar vi fråga runt. Vi sätter dem i en svår situation eftersom de på grund av sin tystnadsplikt inte får berätta för oss vad de vet.

För oss som föräldrar blir situationen värre av att vårt barn inte kan berätta sin version vad som hänt. Vi är helt beroende

” Till skillnad från andra barn i samma ålder kan Johanna inte berätta vad som hänt henne under dagen.

Våldsamt osynligt

av att personal eller andra i Johannas närhet har hennes bästa för ögonen och att de berättar för oss hur hennes dag har varit och om det skett något utöver det vanliga.

Johanna åker till skolan varje dag precis som vanligt. Vår livlina är att Johannas kontaktperson på hennes korttidsboende nu har börjat vikariera på skolan och kan vara med Johanna varje dag. Hon har koll på att inget händer Johanna och hur hon mår.

En av de saker som gör mest ont är att det blir så tydligt hur lite vi kan skydda Johanna. Vi känner ofta att hon är så sårbar och utsatt. Vi är alltid rädda för att något ska hända henne och nu har det hänt. Det väcker också tankar hos oss kring hur det ska bli för henne när vi inte längre lever. Vem ska då stå upp för henne? Då måste vi helt lita på att samhället tar sitt ansvar.

När det gått över två veckor utan att vi hört något från skolan ringer jag upp rektorn för att höra hur långt utredningen har kommit. Han berättar då att skolan fortfarande arbetar för att få fram mer fakta.

Efter ytterligare en vecka ringer Johannas pappa upp rektorn. Nu är han riktigt arg och kräver att vi ska få veta vad som hänt. Rektorn berättar då att utredningen blivit klar dagen innan. Han berättar att skolan kommit fram till att Johanna har blivit kränkt av en man som arbetat med Johanna, både i skolan och på hennes fritids, sedan hon började i sin sexårsverksamhet 2002. Han har dessutom varit i Johannas klass och varit en av dem som hjälpt henne närmast i den dagliga verksamheten sedan två år tillbaka. Rektorn bjuder in oss till ett möte en vecka senare där vi ska få veta mer.

På mötet förklarar rektorn hur skolan har gått tillväga med anmälan till utbild-

” Så här i efterhand känns det jobbigt att veta vad hon var med om den dagen samtidigt som vi här hemma bara behandlade henne som om det varit en vanlig dag bland alla andra.

ningsnämnden och utredningen på skolan. Han är noga med att berätta om de regler som finns och hur de har följts. Vi får ta del av de nedtecknade vittnesmålen. De är korta och beskriver hur Johanna suttit utanför matsalen och inte velat gå tillbaka till skolan. Det ena vittnet berättar att mannen varit arg på Johanna och att han har tagit ett tag om henne så att hon ramlat. Han har sedan lämnat henne när hon legat och gråtit. Vittnena har tröstat Johanna och tagit med henne till skolan.

Rektorn berättar att mannen har fått en varning och att skolan har beslutat om att förflytta honom till en annan tjänst där han inte kommer att ha någon kontakt med barnen i särskolan längre.

Vi berättar för rektorn hur vi har mått och upplevt hanteringen av ärendet. Han är väldigt diplomatisk och det verkar som att han önskar att han kunde ha gjort mer. Jag säger att vi tänker göra en polisanmälan av händelsen eftersom vi vill att den utreds mer. Rektorn avråder oss inte utan uppmanar oss att hänvisa polisen till honom om de vill ta del av de dokument som har upprättats.

Under mötet sägs ingenting om Johanna. Det finns ingen plan för att få henne att känna sig trygg igen eller undersöka om hon på något sätt har tagit skada av händelsen. Mannen som kränkt Johanna är en person vi tidigare haft ett stort förtroende för. Det gör att jag börjar ifrågasätta min magkänsla, men också fundera över om det här är första gången hon utsatts för något liknande.

Vi funderar kring polisanmälan. Kan det leda till att personal i fortsättningen inte vågar berätta om kränkningar för att de är rädda att det blir för stora konsekvenser för skolan? Men samtidigt är det en självklarhet att vi måste vara Johannas röst när hon blir utsatt.

Jag ringer till polisen och får prata

med en kvinna som är väldigt hjälpsam. Jag märker att hon blir illa berörd själv, men hon har samtidigt inte riktigt koll på vad hon ska göra utan måste konsultera sin chef under samtalet. Till sist bestämmer de sig för att skriva misshandel som brottsrubricering. De kommer snabbt fram till att de inte kan förhöra Johanna, men jag får veta att de prioriterar ärendet.

Sedan ringer en handläggare upp mig och gör ett förhör. När vi pratar känner jag att det är så otroligt mycket runt omkring som han skulle behöva veta och som jag inte får fram genom ett enda samtal. Jag vill att han ska veta hur Johannas vardag ser ut och hur utsatt hon är, men vi pratar mest om det jag vet kring själva händelsen.

När jag en tid senare ringer upp honom för att höra hur det går med utredningen får jag veta att han dagen innan skickat ett brev för att berätta att den är nedlagd eftersom brott inte kan styrkas. Det kommer inte som en överraskning och vi är ändå glada över att vi gjorde en anmälan. Vi måste visa att vi tar det på största allvar på när Johanna far illa.

Så här i efterhand känns det jobbigt att veta vad Johanna var med om den dagen samtidigt som vi här hemma bara behandlade henne som om det varit en vanlig dag bland alla andra. Helst av allt skulle vi vilja vara med henne hela tiden, men det skulle inte gynna henne i längden. Det är vårt ansvar att få ut henne i samhället så att hon får en möjlighet att bli en del av det. Vi är evigt tacksamma för att det, trots den här händelsen, finns många fantastiska människor där ute som har vikt sitt liv åt att ge de här barnen, ungdomarna och vuxna personerna en röst och ett värdigt liv. ■

Fotnot: Johanna heter egentligen något annat.

” En av de saker som gör mest ont är att det blir så tydligt hur lite vi kan skydda Johanna.

Jourerna berättar

Uppskattad träff för vittnesstöden i Kalix och Haparanda

Den 9 december träffades vittnesstöden i Haparanda och Kalix på Seskarö Vårdshus. Vittnesstöden tackades för sitt engagemang och goda arbete med ett välsmakande julbord med härliga efterrätter som uppskattades stort av samtliga.

På fotot syns (från vänster) Anita Andersson-Junkka, Eila Waltari, Ingela Johansson, Marianne Lindvall, Ivan Nordmark och Mona Eskelinen. Vittnesstöden Margareta Strömbäck, Anita Hjelm, Berit Våhlström och Andreas Wikström kunde tyvärr inte delta vid träffen.

INGRI VESTIN

Luleå brottsofferjour

FOTO: INGRI VESTIN/LULEÅ BROTTSOFFERJOUR

Trollhättan-Lilla Edet firar 25-årsjubileum

Brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edet fyller 25 år. Det firas rejält i flera dagar.

Själva födelsedagen inträffar den 14 februari. Då, på Alla Hjärtans Dag för 25 år sedan, bildades föreningen som en av de första brottsofferjourerna i landet. Det firar vi i lokalen med mingel och mat för inbjudna gäster.

På torsdagen den 20 februari arrangerar vi en ljusmanifestation i Trollhättans centrum med fackeltåg, appeller och musik. Föreningens ordförande Bengt Laveberg inleder och korta tal hålls av kommunalrådet Monica Hanson (S) och representanter för några av jourens främsta samarbetspartners, Kvinnojouren Duvan och Rädda Barnen. Allt inramas av en ring av marschaller.

På Internationella Brottsofferdagen, 22 februari, är vi i år i affärshuset Etage på Överby köpcentrum strax utanför Trollhättan. Där ställer vi upp vår ut-

ställning, som bland mycket annat innehåller pärmar med bilder och tidningsurklipp från de 25 åren, för intresserade att bläddra i, samt intervjuer med diverse personer – polis, åklagare, politiker, kommunala tjänstemän, brottsoffer och samarbetspartners – som ska "rulla" på en dator, eventuellt uppkopplad på en större tv-skärm.

Vi ska ha våra röda jackor på oss och polisens mobila enhet finns på plats med sin buss.

Den 27 februari firar vi i Lilla Edet med ungefär samma upplägg som på Etage. Här medverkar ungdomar från Lilla Edets musikskola.

Firandet innehåller även en kunskapsresa i maj och utbildningstillfällen i höst. Vi ger också ut en innehållsrik jubileumsskrift.

LISBETH BENGSSON

Brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edet

I rätten

*Skulden vreds ett kvarts varv,
hon fick ögonen på sig.
Hade bara klätt sig fin,
det är väl inget brott.*

ROGER BERGKVIST

Stödperson, Brottsofferjouren i Västerås

Internationella Brottsofferdagen

Under dagarna kring Internationella Brottsofferdagen den 22 februari arrangerar brottsofferjourer över hela landet olika aktiviteter. Läs mer på sidan 4

FOTO: ISTOCKPHOTO

Brottsofferjouren i Ljusdal firade 20 år

Den 16 november uppmärksammade Brottsofferjouren i Ljusdal sitt 20-årsjubileum. Det gjorde vi med föreläsningar av Ewa-Britt Gabrielsen samt Emma och Roland Jangestig.

Generalsekreterare Eva Larsson närvarade från Riksförbundet och berättade om Brottsofferjourens spännande framtid med bland annat byte av logotyp. Hon gratulerade Ljusdals Brottsofferjour, önskade lycka till och hoppades på många år till med brottsofferarbete. Eva Larsson fick även äran att dela ut guld-nålar till två trotjänare hos oss, Christer Jönsson samt Nils Jakobsson.

Karin Andersson, ordförande, berättade historien om hur det var när vår jour startades. Hur intresset att vara med på första mötet blev större än förväntat så att man snabbt fick ta beslut om att dela bularna så att det skulle räcka till alla. Hon berättade också om intressanta föreläsningar, utbildningar och möten med alla fantastiska människor som ställt upp och arbetat ideellt för jouren under dessa 20 år.

Ewa-Britt Gabrielsen berättade om erfarenheterna och upplevelserna kring den tragiska händelsen då hennes son Marcus misshandlades till döds. Hon berättade om vändan över att få frågan och bestämma vad de ville göra med Marcus organ. Hon och hennes man Oddvar var i efterhand mycket glada för att de beslutade sig för att donera organen.

Hon berättade även om den totala bristen på empati och respekt gärningsmännen visade dem i rättssalen. Hur hon tagit sig vidare i livet utan sin son. Ewa-Britt berättade också om sitt engagemang i RAV, Riksorganisationen för anhöriga till våldsdödade.

Emma och Roland Jangestig kom och föreläste om sin erfarenhet av det fruktansvärda då Emma blev svårt misshandlad och hennes barn dödade. För första gången föreläste far och dotter gemensamt tillsammans vilket var väldigt intressant då pappa Roland kunde

Jubileets föreläsare Eva Larsson, Karin Andersson, Ewa-Britt Gabrielsen samt Roland och Emma Jangestig.

berätta vad som hände när Emma var på sjukhuset. Hur de fick vänta innan de fick bekräftat att hans barnbarn verkligen var döda. En uppgift som fanns på tidningarnas löpsedlar redan knappt två timmar efter att det hänt. Emma berättade hur hon kände det när hennes närmaste uppenbarligen inte ville svara på hennes frågor. Emma och Rolands samarbete och samspel under föreläsningen gjorde att historien fick en känsla av helhet. De tyckte själva att det kändes mer bekvämt att prata om det de verkligen upplevt och inte bara fått återberättat för sig.

Efter föreläsningarna bjöd jouren på Italiensk buffé till styrelsen, stödpersonerna som jobbat väl under året samt andra särskilt inbjudna gäster.

Vi i Ljusdal tackar också särskilt Brottsofferjouren i Bollnäs samt Riksförbundet för presenterna och uppvaktningen i samband med jubileet.

BROTTSOFFERJOUREN I LJUSDAL

Karin Andersson ordförande i Brottsofferjouren Ljusdal berättar om jourens historia.

Generalsekreterare Eva Larsson delar ut en guldna till Nils Jakobsson.

Jourerna berättar

20-årsjubileum firades i Sunnerbo

Brottsofferjouren i Sunnerbo firade 20-årsjubileum under förra året. Till jubiléet inbjöds samtliga medlemmar i Brottsofferjouren i Sunnerbo, polismyndigheter, kommuner, ideella föreningar samt övriga berörda verksamheter, som vi jobbar och har kontakt med. Cirka 50 personer deltog i när jubiléet firades lördagen den 27 april på Kulturfabriken, Hammarskolan i Ljungby.

Ann-Charlotte Wiesel, kommunalråd i Ljungby, inledde dagens jubileum med att tacka Brottsofferjourens medlemmar för allt ideellt arbete som nedläggs och påpekade vikten av Brottsofferjourens existens.

Jussi Johansson, som är hedersmedlem, berättade om Brottsofferjourens historia och om det ideella arbete, som nedläggs i föreningen, detta var mycket inspirerande. Jan Aschan, brottsoffer-

FOTO: BROTTSOFFERJOUREN I SUNNERBO

Lilian Manell, medlem i Brottsofferjouren i Sunnerbo, underhöll med sång och musik.

Samordnare, informerade om sitt arbete med brottsoffer.

Peter Lundström informerade kort om sitt arbete med att starta upp en mansjour i Ljungby. Lilian Manell, medlem i vår jour, underhöll med sång och musik.

Samtliga blev även bjudna på lunch och eftermiddagskaffe.

FOTO: BROTTSOFFERJOUREN I SUNNERBO

Jan Aschan, brottsoffersamordnare, informerade om sitt arbete med brottsoffer.

Sammanfattningsvis blev det en mycket lyckad dag. Vi i Brottsofferjouren i Sunnerbo tackar varmt för gåvor och blommor. Vi tackar även för hjälp med lunch och kaffe från personalen på Våga Va.

BROTTSOFFERJOUREN I SUNNERBO

FOTO: BROTTSOFFERJOUREN I TROLLHÄTTAN-LILLA EDET

En check på 5 000 kronor delades ut av Danne Palm från Sparbanksstiftelsen Väst (till vänster) och Thomas Eriksson, Swedbanks kontorschef i Trollhättan (till höger) till Bengt Laveberg och Kerstin Hulthén, ordförande respektive kassör i Brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edet.

Sparbanksstiftelsen Väst gav gåva till Brottsofferjouren Trollhättan-Lilla Edet

Brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edet har fått 5 000 kronor av Swedbank och Sparbanksstiftelsen Väst. Pengarna delades ut i samband med julkaffe i bankens lokaler av Thomas Eriksson, chef för Swedbank i Trollhättan, och Danne Palm, representant från Sparbanksstiftelsen Väst, som varje år delar ut en del av sitt överskott till föreningar som gör en värdefull insats i samhället.

Bengt Laveberg och Kerstin Hulthén, ordförande respektive kassör i Brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edet, tog tacksamt emot checken. De berättade om föreningens verksamhet och försäkrade att pengarna kommer väl till pass, inte minst med tanke på att jouren firar 25-årsjubileum 2014.

LISBETH BENGTTSSON

Brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edet

Brottsofferkonferens i Sundsvall

Torsdagen den 31 oktober genomfördes den årliga regionala brottsofferkonferensen i Västernorrland för fjortonde året i följd. Platsen var denna gång Sundsvall och hotell Quality dit närmare 270 personer hade anmält sig som deltagare.

I det samarbete som sedan många år äger rum mellan länets närpolisområden och avdelningar, kommuner, landsting och stödorganisationer ingår att vi träffas för att ta del av frågor som hör samman med stödet till brottsutsatta personer. Sammankomsterna stärker samarbetet mellan de samhälleliga och frivilliga organisationerna med det gemensamma målet att stödja brottsutsatta.

Lars Edlund, Regionordförande i Västernorrlands och Jämtlands län och styrelseledamot i Brottsofferjourernas Riksförbund och Per Silverliden, länspolismästare i Västernorrlands län, hälsade deltagarna välkomna till konferensen. Temat för dagen var Utsatthet och kränkningar på nätet.

Professor Sven Å Christianson från psykologiska institutionen vid Stockholms universitet föreläste om Grooming – hur lyckas förövarna få offren att känna sig speciella? Vi fick bland annat lära oss att grooming kan översättas med "vård", egentligen att rykta hästar.

Under eftermiddagen var det Jörgen Lindeberg från rikskriminalpolisen som inledde med att ge inblick i hur olika typer av förövare på nätet närmar sig sina offer och hur relationen utvecklas till press och hot. Han gav även exempel på hur polisen kommer åt förövarna och tipsade om att det på www.polisen.se finns filmer för föräldrar och barn om grooming som är värdefulla att se. Han uppmanade polisen att ta anmälningar om nätbrott på stort allvar utifrån flera händelser den senaste tiden där ungdomar farit mycket illa och till och med suiciderat i dessa sammanhang.

Därefter föreläste Yvonne Ylan-

FOTO: BROTTSOFFERJOUREN I HÄRNÖSAND

Mark Levengood var en av föreläsarna under brottsofferkonferensen i Sundsvall.

der Spikh från ungdomssektionen vid Polisen i Västra Götaland. Hon tog upp internethat och utredningen om "instagramärendet". Detta visade tydligt nätets stora inflytande i dagens samhälle, dess påverkan på många människor

och många ungdomars aningslöshet om de lagar som finns även för nätkิจกรรมer. Efter denna händelse har man upprättat ett så kallat samverkansavtal mellan socialtjänsten och Polisen i Västra Götaland i syfte att förebygga liknande händelser.

Som avslutning på dagen kom Mark Levengood, programledare, författare och UNICEF-ambassadör. Han pratade på ett personligt och engagerande sätt om egna erfarenheter av att vara utsatt för brott. Han tog upp att många brottsutsatta behöver stöd och att stödet många gånger bara behöver vara att finnas till för den utsatte. Hans konklusioner var en uppmaning till brottsutsatta att arbeta för att bryta sig ur offerrollen så snart som möjligt eftersom det enligt hans mening aldrig kommer något gott ur att tycka synd om sig själv. Han gav även ett recept på ett långt liv: "Var inspirerad och lev lycklig samt ta till dig utveckling!"

Konferensdagen avslutades med en frågestund med samtliga föreläsare och vi skiljdes åt med en förhoppning om en ny och givande konferens även nästa år.

CARIN LOCKNER-HOLMBERG

Sekreterare, Brottsofferjouren i Härnösand

Satsning på information till vittnen i Västerås

Brottsofferjouren i Västerås satsar på information till vittnen. Ett informationskort har tagits fram som är särskilt riktat till vittnen i ett tidigt skede av rättsprocessen. Jouren har bland annat deltagit vid två chefssektionsmöten hos polisen i Västmanland, Brottsoföbyggande enheten och Enheten för utredning och lagföring under hösten för att informera vad vi kan hjälpa till med samt delat ut informationsmaterialet. Polisen har varit väldigt positiva till materialet, vilket varit särskilt roligt! Vi kommer nu under våren

att följa upp vår informationsinsats hos polisen för att ta reda på i hur stor utsträckning informationsmaterialet används.

Projektmedel från Brottsoffermyndigheten söktes för framtagnad. Vi blev beviljade 5 000 kronor och det trycktes upp cirka 4 000 kort.

Informationskort särskilt riktat till vittnen.

CECILIA BRORS

Vittnesstödssamordnare, Brottsofferjouren i Västerås

Brottsofferjourerna

**BROTTSOFFER
JOURNEN**
0200-21 20 19

De lokala brottsofferjourerna ger stöd till brottsoffer, anhöriga och vittnen. Här finner du kontaktuppgifter till din närmaste jour. För postadresser se www.brottsofferjouren.se.

Brottsofferjourernas Telefoncentral nås på 0200-21 20 19 och hjälper till att förmedla kontakt till alla lokala brottsofferjourer i Sverige.

För stöd på eget språk fyll i kontaktformulär på www.brottsofferjouren.se eller ring 0200-21 20 19.

Riksförbundets kansli når du på 08-644 88 00 eller riks@boj.se.

Riksförbundets styrelse nås via styrelsen@boj.se.

Läs mer om Brottsofferjouren på www.brottsofferjouren.se.

BLEKINGE LÄN

BLEKINGE
Karlshamn, Karlskrona, Olofstrom, Ronneby, Sölvesborg
Karlskrona: 0455-822 80
Karlshamn: 0454-192 92
Ronneby: 0457-177 74
Sölvesborg: 0456-144 10
info@blekinge.boj.se
www.blekinge.boj.se

DALARNAS LÄN

AVESTA-HEDEMORA
0225-77 45 77
070-627 90 17
info@avesta-hmora.boj.se
www.avesta-hmora.boj.se

BORLÄNGE
Borlänge, Falun, Gagnef, Ludvika, Smedjebacken, Säter
0243-143 71
070-625 65 80
info@borlange.boj.se

LEKSAND-RÄTTVIK
0247-133 21
info@leksand-rattvik.boj.se

MALUNG-VANSBRO
0280-183 57
070-343 12 53
kvinnojourenmalungsalen@live.se

MORA-ORSA-ÄLVDALEN
0250-181 68
070-209 35 42
info@mora.boj.se
www.mora.boj.se

GOTLANDS LÄN

GOTLAND
0739-28 17 65
info@gotland.boj.se

GÄVLEBORGS LÄN

BOLLNÄS-OVANÅKER
0278-247 02
info@bollnas-ovanaker.boj.se
www.bollnas.boj.se

GÄSTRIKE VÄSTRA
Hofors, Ockelbo, Sandviken
026-25 90 00
070-696 58 24
info@gastrike.boj.se

GÄVLE
026-10 55 77
070-570 32 10
info@gavle.boj.se
www.gavle.boj.se

HUDIKSVALL-NORDANSTIG
0650-100 20
info@hudiksvall.boj.se

LJUSDAL
0651-101 01
0730-753 036
info@ljusdal.boj.se

SÖDERHAMN
0270-101 21
070-526 64 03
boj.soderhamn@telia.com

HALLANDS LÄN

FALKENBERG
0346-587 87
info@falkenberg.boj.se

KUNGSBACKA
0300-83 48 40
info@kungsbacka.boj.se

SÖDRA HALLAND
Halmstad, Hylte, Laholm
035-12 48 24
035-12 48 43
boj.halmstad@telia.com

VARBERG
0340-67 65 01
info@varberg.boj.se

JÄMTLANDS LÄN

JÄMTLAND
Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokom, Ragunda, Strömsund, Åre, Östersund
063-51 24 00
073-801 45 64
info@jamtland.boj.se
www.jamtland.boj.se

JÖNKÖPINGS LÄN

HÖGLANDSKOMMUNERNA
Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vetlanda
0381-138 55
info@hoglandskommunerna.boj.se

JÖNKÖPING
Habo, Jönköping, Mullsjö
036-10 76 40
info@jonkoping.boj.se
www.jonkoping.boj.se

SMÅLAND WEST
Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd, Värnamo
0370-158 77
info@smalandwest.boj.se
www.smalandwest.boj.se

KALMAR LÄN

OSKARSHAMN-MÖNSTERÅS-HÖGSBY
0491-176 00
info@oskarshamn.boj.se
www.oskarshamn.boj.se

SÖDRA KALMAR LÄN
Borgholm, Emmaboda, Kalmar, Mörbylänga, Nybro, Torsås
0480-880 85
info@kalmar.boj.se
www.kalmar.boj.se

VIMMERBY-HULTSFRED
Hultsfred, Vimmerby, Västervik
0495-128 18
info@hultsfred.boj.se

KRONOBERGS LÄN

SUNNERBO
Ljungby, Markaryd
Ljungby: 0372-145 21
Strömsnäsbruk: 0433-719 25
info@sunnerbo.boj.se
www.sunnerbo.boj.se

VÄXJÖ
Alvesta, Lessebo, Tingsryd, Uppvidinge, Växjö
0470-456 94
info@vaxjo.boj.se
www.vaxjo.boj.se

ÄLMHULT
0476-169 31
info@almhult.boj.se

NORRBOTTENS LÄN

BODEN
0921-124 44
info@boden.boj.se
www.boden.boj.se

LULEÅ

0920-104 13
info@lulea.boj.se
www.lulea.boj.se

PITEÅ-ÄLVSBY
Arvidsjaur, Arjeplog, Piteå, Älvsbyn
0911-181 81

SKÅNE LÄN

HELSEINGBORG-HÖGANÄS-BJUV
042-13 37 00
boj.helsingborg@telia.com
www.helsingborg.boj.se

HÄSSLEHOLM-OSBY-PERSTORP
0451-127 17
info@hassleholm.boj.se

LANDSKRONA-SVALÖV
0418-43 61 71
info@landskrona.boj.se

MELLERSTA SKÅNE
Eslöv, Hörby, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund, Staffanstorps
046-32 32 98
info@mस्कane.boj.se
www.mस्कane.boj.se

NORDÖSTRA SKÅNE
Bromölla, Kristianstad, Östra Göinge
044-12 17 33
info@noskane.boj.se

SÖDERSLÄTT
Svedala, Trelleborg, Vellinge
0410-103 70
info@soderslatt.boj.se
www.soderslatt.boj.se

BROTTSOFFER- OCH KVINNO-JOURNEN SYDÖSTRA SKÅNE
Sjöbo, Skurup, Ystad
0411-783 77
info@brottsoffer-kvinnojouren.se
www.brottsoffer-kvinnojouren.se

ÄNGELHOLM
Båstad, Klippan, Åstorp, Ängelholm, Örkelljunga
0431-143 00
info@engelholm.boj.se
www.engelholm.boj.se

ÖSTERLEN
Simrishamn, Tomelilla
0417-123 12
info@osterlen.boj.se
www.osterlen.boj.se

Brottsofferjourerna

STOCKHOLMS LÄN

HANINGE-NYNÄSHAMN

08-777 85 00
info@haninge.boj.se
www.haninge.boj.se

HUDDINGE-BOTKYRKA

08-710 01 02
070-772 01 02
info@h-b.boj.se

NACKA-TYRESÖ-VÄRMDÖ

08-466 91 66
boj.ntv@telia.com

NORRORT

Järfälla, Sigtuna, Sollentuna,
Upplands Väsby, Upplands-Bro
08-591 272 00
070-365 66 06
info@norrorts.boj.se
www.norrorts.boj.se

NORRTÄLJE

0176-571 81
info@norrtalje.boj.se

SKÄR HOLMEN

08-708 95 80
skarholmenboj@telia.com

SPÅNGA-KISTA

08-36 44 99
info@spanga-kista.boj.se
www.spanga-kista.boj.se

STOCKHOLMS

INNERSTAD-LIDINGÖ

08-612 21 21
info@stockholmsinnerstad-
-lidingo.boj.se
www.@stockholmsinnerstad-
-lidingo.boj.se

SYDOST

08-604 19 50
info@farsta.boj.se
www.farsta.boj.se

BROTTSOFFER-, KVINNO- OCH TJEJJOURN SÖDERTÄLJE

Södertälje, Salem
08-550 147 34
070-494 68 75
info@sodertalje.boj.se
www.sodertalje.boj.se

SÖDRA ROSLAGEN

Danderyd, Täby, Vallentuna,
Vaxholm, Österåker
08-768 83 82
info@sodraroslagen.boj.se

VÄSTERORT

Stockholm västerort, Solna,
Sundbyberg, Ekerö
08-89 70 00
info@vasterort.boj.se
www.vasterort.boj.se

SÖDERMANLANDS LÄN

ESKILSTUNA

016-12 62 10
info@eskilstuna.boj.se
www.eskilstuna.boj.se

KATRINEHOLM- FLEN-VINGÅKER

0150-780 17
info@katrineholm.boj.se
www.katrineholm.boj.se

STRÄNGNÄS

0152-176 00
info@strangnas.boj.se

ÖSTRA SÖRMLAND

Gnesta, Nyköping,
Oxelösund, Trosa
0155-28 62 20
info@o-sormland.boj.se
www.ostrasormland.boj.se

UPPSALA LÄN

ENKÖPING-HÅBO

0171-262 06
info@enkoping-habo.boj.se
www.enkoping-habo.boj.se

NORDUPPLAND

Tierp, Ålbkarleby, Östhammar
Tierp: 0293-712 20
Östhammar: 0173-212 21
info@norduppland.boj.se

UPPSALA-KNIVSTA

Kommuner: Knivsta, Uppsala
018-10 65 00
info@ uppsala.boj.se
www. uppsala.boj.se

VÄRMLANDS LÄN

VÄRMLAND

Forshaga, Grums, Hagfors,
Hammarö, Karlstad, Kil,
Munkfors, Sunne, Säffle, Torsby
054-18 28 88
info@varmland.boj.se
www.varmland.boj.se

VÄSTRA VÄRMLAND

Arvika, Eda, Ärväng
0570-104 54
info@vvarmland.boj.se

ÖSTRA VÄRMLAND

Filipstad, Kristinehamn, Storfors
0550-122 20
info@ostravarmland.boj.se
www.ostravarmland.boj.se

VÄSTERBOTTENS LÄN

DOROTEA

0942-100 93
info@dorotea.boj.se

LYCKSELE

Lycksele, Storuman, Sorsele
0730-77 73 03
info@lycksele.boj.se

SKELLEFTÄ

Malå, Norsjö, Skellefteå
0910-70 18 20
boj.skelleftea@gmail.com

UMEÅ

Bjurholm, Nordmaling,
Robertsfors, Umeå, Vindeln,
Vännäs, Åsele
010-568 23 73
info@umea.boj.se
www.umea.boj.se

VILHELMINA

070-204 75 53
brottsofferjouren@
vilhelmina.se

VÄSTERNORRLANDS LÄN

HÄRNÖSAND

0611-177 80
info@harnosand.boj.se
www.harnosand.boj.se

KRAMFORS

0612-137 96

SOLLEFTÄ

0620-170 07
info@solleftea.boj.se
www.solleftea.boj.se

SUNDSVALL-MEDELPA

Sundsvall, Timrå, Ånge
060-19 22 77
info@sundsvall.boj.se
www.sundsvall.boj.se

ÖRNSKÖLDSVIK

0200-21 20 19
info@ornskoldsvik.boj.se
www.ornskoldsvik.boj.se

VÄSTMANLANDS LÄN

HALLSTAHAMMAR- SURAHAMMAR

0220-173 37
info@hallstahammar.boj.se
www.hallstahammar.boj.se

VÄSTRA MÅLARDALEN

Arboga, Kungsör, Köping
0221-200 91
info@vmalardalen.boj.se
www.vmalardalen.boj.se

SALA-HEBY

0224-864 40
info@sala-heby.boj.se
www.sala-heby.boj.se

VÄSTERÅS

Fagersta, Norberg,
Skinskatteberg, Västerås
021-41 32 60
info@vasteras.boj.se
www.vasteras.boj.se
Stödcentrum för Unga
Västerås: 010-567 63 25
stodcentrum@vasteras.
boj.se

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

ALE

0303-33 06 44
info@ale.boj.se

ALINGSÅS-LERUM- VÄRGÅRDA-HERRLJUNGA

0322-63 97 97
info@alingsas.boj.se

BORÅS

Bollebygd, Borås, Mark, Sven-
ljunga, Tranemo, Ulricehamn
033-10 11 05
info@boras-sjuharad.boj.se

KUNGÄLV

Kungälv, Orust, Tjörn,
Stenungsund
0303-177 09
info@kungalv.boj.se
www.kungalv.boj.se

MÖLNDAL-HÄRRYDA

Mölnadal, Härryda, Göteborg,
Partille
031-27 02 21
info@molndal-harryda.boj.se
www.molndal-harryda.boj.se

STRÖMSTAD

0703-31 81 89
info@stromstad.boj.se
www.stromstad.boj.se

TROLLHÄTTAN-LILLA EDET

0520-805 14
070-232 02 54
Vittnesstöd: 073-905 50 85
info@trollhattan.boj.se
www.trollhattan.boj.se

UDDEVALLA-MUNKEDAL- LYSEKIL-SOTENÄS

0522-151 31
Vittnesstöd: 070-240 39 65

VÄNERSBORG-DALSÅN

Bengtstors, Dals-Ed, Färgelanda,
Mellerud, Vänersborg, Åmål
0521-147 17
0530-240 12
info@vanersborg.boj.se

VÄSTRA SKARABORG

Essunga, Grästorp, Götene,
Lidköping, Skara, Vara
0510-235 88
boj.vskaraborg@telia.com

ÖSTRA SKARABORG

Falköping, Gullspång, Hjo, Karls-
borg, Mariestad, Skövde, Tibro,
Tidaholm, Töreboda
0500-48 75 43
info@ostraskaraborg.boj.se
www.ostraskaraborg.boj.se

ÖREBRO LÄN

SYDNÄRKE

Askersund, Hallsberg,
Kumla, Laxå
0582-154 24, 070-535 91 44
info@sydnarke.boj.se

BERGSLAGEN

Degerfors, Hällefors, Karlskoga,
Lindesberg, Ljusnärberg, Nora
0586-576 49
info@bergslagen.boj.se
www.bergslagen.boj.se

ÖREBRO-LEKEBERG

019-12 14 44
info@orebro-lekeberg.boj.se
www.orebro.boj.se

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

LINKÖPING

Kinda, Linköping, Ydre,
Åtvidaberg
013-10 44 00
boj-linkoping@telia.com
www.boj-linkoping.se

MOTALA-VADSTENA

0141-23 44 94
bojmo@telia.com

SYDVÄSTRA ÖSTERGÖTLAND

Boxholm, Mjölby, Ödeshög
0142-880 88
info@sv-ostergotland.boj.se

ÖSTRA ÖSTERGÖTLAND

Finspång, Norrköping,
Söderköping, Valdemarsvik
011-10 28 89
boj.norrkoping@telia.com
www.bojost.se